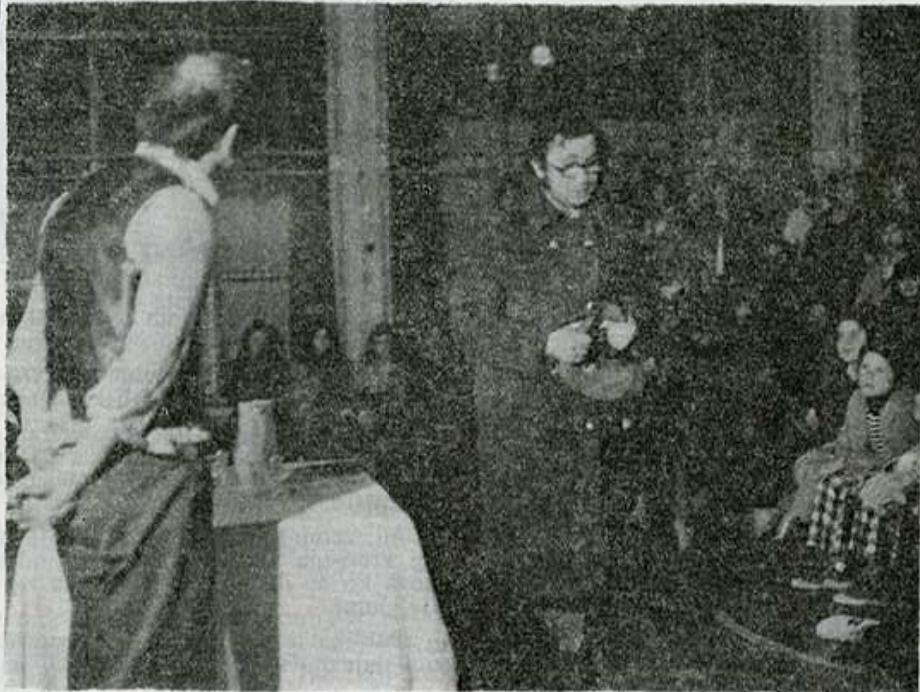

GODINA I

NOVI SAD, 1975.

BROJ 1.

Detalj sa predstave: Vladimir Stojanov i Mladen Dražetin

ČOVEK SA MESECA

„Laža i paralaža“ Jovan Sterija Popović u izvođenju KUD „Pozornica dramske umetnosti“ Novi Sad.

Reditelj Mladen Dražetin, **igraju:** Desimir Stefanović, Mladen Dražetin, Vladimir Stojanov, Jasna Gojević, Zvonimir Ložić i Eleni Andoniadu.

Veliki skeptik i melanolik Jovan Sterija Popović imao je jednu čudnu Gogoljevsку maštu, da je u svojim komedijama, koje su jako bliske životu, izmišljao neverovatne stvari. Međutim, one su bile jako bliske i prisutne u stvarnom životu.

Tako jedan „laža“ Alekse dolazi u patrijahanlu porodici i pretstavlja se kao čovek koji dolazi sa meseca.

Ali, pored njega je i njegov „bedinter“ Mita, koji podlaguje verujući svome gospodaru.

I onda počinje komedija i zaplet.

Paralaža verujući svome gospodaru predstavlja ga kao barona fon Golića.

Oni dolaze kod imućnog trgovca Marka Vujića i njegove crke Jelice, koja je študirala u Beču i sa svojom modom i manirima odudara od staro-drevne tradicije svoga oca. Jelica veruje u sve laži Alekse. Mitar paralažući i otkrivajući Aleksu kao barona i koji priča jednu veliku

priču o moru koje je gorelo u Madridu, odjednom se učini ne samo po njegovom kostimu i maski da gledamo „slugu“ Žaka i njegovog gospodara Deni Di Drona.

Mislim da je upravo sluga u tumačenju Mladena Dražetina nosio komediju na svojim leđima.

Njegova uloga je živila na sceni i mi gledaoci smo poverovali da je to živodavna ličnost.

U neuobičajenim monologima koje je govorio publici shvatili smo suštinu Sterijinog dela.

Predstava je bila veoma jednostavna i razumljiva bez takozvanih sceničkih izbirljivosti u jako pojednostavljenoj scenografiji, koja u stvari na sceni nije ni postojala.

I upravo zbog toga glumci su bili u prvom planu i mogli smo da sagledamo njihove mogućnosti.

Jednom rečju, reditelj i glumci, uspeli su da se uzdignu do jednostavnosti i prirodnosti.

Ono što u našem savremenom profesionalnom pozorištu retko možemo da vidimo.

I nije slučajno što je prestava uspela, jer nju je režirao pesnik Mladen Dražetin koji je zaljubljen u pozorište.

Pozorišni reditelj MILENKO SUVAKOVIC

SNIMLJEN TV FILM

Scena iz filma: Desimir Stefanović

KUD „Pozornica dramske umetnosti“ snimila je u saradnji sa Kino klubom „Novi Sad“ TV film „Komičar iz Novog Sada“ po scenariju Mladenom Dražetinu.

Od glumaca su igrali: Desimir Stefanović, Vladimir Stojanov, Jovan Žekov, Zvonimir Ložić, Pera Savić, Jasna Gajević, Radmila Brkić i Mladen Dražetin koji je bio i reditelj.

Film „Komičari iz Novog Sada“ su u stvari neme burleske.

Jedan lutalica je na početku života bio gospodin, a kasnije postoje prosijak, ali sa mnogo više vere u život nego pre.

To je psihološki film o životu, ljubavi i stradanjima čoveka izraženo kroz komične efekte.

KAKO POSTIĆI SUPER MEMORIJU KOD GLUMCA

Memorija je magnetski snimak svesti, koja se može reprodukovati onoliko puta koliko čovek hoće u datom trenutku.

Primer:

- 1) Glumac
- 2) Scenografija
- 3) Kostim
- 4) Uloga
- 5) Tekst
- 6) Reditelj.

Ovih šest elemenata da bi se reprodukovalo treba imati određeni sistem memorija (jednu logičnu azbuku treba imati na umu), koja se povezuje sa stvarima, zbiranjima, pojmovima i dogadjajima.

Asocijacija je blesak svesti sa jedne pojave na drugu. Recimo, gde svest koristi potstvest za reprodukovanje,

Ako želimo da nam dve stvari trajnije ostanu u svesti, mi u našim mislima od njih treba da stvorimo jednu što smešniju sliku.

Dajemo naš sledeći primer:

1) Glumac	> mrok
2) Scenografija	> brdo
3) Kostim	> klovan
4) Uloga	> pačenik
5) Tekst	> bomba
6) Reditelj	

Da bih se znao ovaj gore navedeni redosled koristimo sledeći sistem elemenata:

- 1) Ja — samo jedan mogu biti
- 2) DIV — „D“ označava početno slovo broja dva
- 3) Mač — „M“ označava trojku koja sedi
- 4) Rim — „R“ liči na obrnutu četvorku
- 5) Vuk — „V“ označava rimski pet
- 6) Grom — „G“ obrnuto označava broj šest

A sada predimo na povezivanje navedenih pojmoveva.

- 1) Glumac — Ja
- 2) Scenografija — Div
- 3) Kostim — Mač
- 4) Uloga — Rim
- 5) Tekst — Vuk
- 6) Reditelj — Grom

Da bi se ovo povezalo potrebno je nekoliko sekundi zamišljati ove slike i videti ih u svesti.

M. M. i M. D.

KINESKO POZORIŠTE

Savremeno revolucionarno kinesko pozorište, to je trenutno jedini pozorišni izraz u Narodnoj republici Kini, svakako predstavlja jedinstvenu pojavu u razvitku svetskog teatra. Kao i svaki drugi pozorišni oblik i ovo pozorište, pre svega, je proizvod same tradicije sa sadašnjim vremenom, odraz, opštег kretanja u savremenoj kineskoj kulturi i umetnosti.

Za nas je revolucionarno kinesko pozorište zanimljivo iz više razloga. Prvo: radi se o zemlji sa najviše stanovnika, to je jedan ogromni pozorišni auditorijum. To je zemlja sa posebnim putem socijalizma, a u okviru toga posebnog puta traži i svoje rešenje u umetnosti. Naravno treba taj teatar povezati sa učenjem Mao Ce Tunga, a i sa klasičnim kineskim teatrom.

Snagu toga klasičnog kineskog teatra treba tražiti u spektaklu. Dramski tekst se obično improvizuje od strane glumaca, a u okviru dramskog sukoba smenjuju se muzičke tačke, pesme u kojima pevaju glumci.

Muzika je bila sastavni deo predstave, a po vrednosti artista se cenila i vrednost pozorišne trupe. Glumac je bio istovremeno pevač, improvizator teksta, akrobata i pantomimičar, što možemo reći da je veoma teško i naporno. Na pozorišnim predstavama glumci su imali glomazne i raskošne kostime, čiji ukrasi duboko se povezuju sa kineskom prošlošću i njenom mudrošću.

Za praćenje jedne takve klasične kineske pozorišne predstave treba poznavati kinesku legendu, tradiciju i običaje da bi se moglo uči u suštinu kineskog teatra.

PREDSTAVA ZA ŠAHISTE

Na RU „Radivoj Čirpanov“ 7. III 75. god. za učesnike XXX jubilarnog šahovskog prvenstva Jugoslavije KUD „Pozornica dramske umetnosti“ izvela je predstavu „Laža i paralaža“ J. S. Popovića u njihovu čast.

Predstava im je dobro došla da malo zaborave šahovske brige i za trenutak poklone srce boginji Taliji.

Kako sami kažu, Novi Sad će im ostati u sećanju po raznim manifestacijama, a predstavu „Laža i paralaža“ pamtiće po entuzijazmu glumaca i trenutku mladosti.

Inter. Majstor Ivan Buljović zamolio nas je da ga uvek pozovemo na našu novu predstavu.

Inter. Majstor Rukavina interesovao se o našem radu, o teškoćama i pričao, kako je i on nekada glumio u amaterskim pozorištima i zbog toga mu je posebno draga što nas je gledao.

Majstor Išvan Nemet hvalio je poletnost glumaca i pričao o svojoj Rijeci i moru.

IMPRESIJE IZ GLEDALIŠTA

Kako vam se dopada predstava „Laza i paralaža“ od Jovana Sterije Popovića?

KRESO OMER:

— Veoma sam prijatno iznenađen, da amatersko pozorište može izvesti takav klavijet izvođenja.

Ova predstava može se svrstati u profesionalne kategorije, sa mnogo više žara i glumačkog bogatstva.

Za spremanje Sterijinih dela treba mnogo iskustva i glumci su u tome uspeli.

Meni pozorišna teorija i književnost nisu strani i zato mogu da aplaudiram jednom poštenom i lepom ljudskom trudu.

PAVLE OCOVAJ:

— Ja sam gledao pozorišne predstave u raznim gradovima: Beču, Pragu, Bratislavu i drugim, i mogu da kažem da ste dosta solidnu predstavu napravili.

Volja, upornost i ambicija mogu sve da stvore.

SONJA NIKOLIĆ:

— Vašim dolaskom i nastupom u ledinačkom Domu omladine mrtvilo prestaje i predstava „Laža i paralaža“ pobuđuje prijatne utiske u mislima gledaoca.

Publika nikada nije pljeskala tako spontano, kao vašoj predstavi.

MITAR POPOVIĆ:

Drago mi je što sam prisustvovao ovoj predstavi i mnogo sam zadovoljan kvalitetom izvođenja.

OSNOVANO AMATERSKO POZORIŠTE U NOVOM SADU

Na Osnivačkoj skupštini, održanoj u Novom Sadu 3. marta 1974. godine, doneta je odluka o osnivanju KUD „Pozornica dramske umetnosti“ iz Novog Sada, sa sedištem i delatnošću na području Opštine Novi Sad.

Izvod iz zapisnika sa Osnivačke skupštine: —

— Skupštini prisustvuju svi članovi osnivači: Mladen Dražetić, književnik, Vladimir Stojanov, student, Desimir Stefanović, student, Andoniadu Eleni, maturant, Cubrić Milorad, automehaničar, Svetlana Lazić, student, Dubravka Herget, službenica, Mihajlo Molnar, ekonomista, Jovan Žekov, mašinbravar i Eva Feldeždi, fotograf.

Na jednom sastanku održanom 16. januara 1974. god. dogovorili smo se, da se Osnivačka skupština održi 3. marta 1974. godine i da Mladen Dražetić sa Molnar Mihajlom, Stefanović Desimirom, Žekov Jovanom i Svetlanom Lazić sačini program i rad Osnivačke skupštine.

Izbor radnog tela:

— Za predsedavajućeg Osnivačke skupštine izabran je Mladen Dražetić, za zapisničara Stefanović Desimir i dva overača Žekov Jovan i Mihajlo Molnar.

Predsedavajući Mladen Dražetić je rekao:

— Drago mi je, što konačno možemo zajednički da se dogovorimo u vezi osnivanja Kulturno umetničkog društva i da udarimo temelje jednom mlađom amaterskom pozorištu.

Suština našeg današnjeg sastanka biće:

- Da utvrđimo naziv našem pozorištu,
- Da izaberemo upravu i savet društva,
- Da odredimo odredbe našeg Statuta
- I da uz vaše predloge i primedbe pomognete našem zajedničkom radu.

Rad KUD „Pozornice dramske umetnosti“ karakterišaće oni elementi i orijentacija koji proizlaze iz povezivanja sa sredinom u kojoj žive (radnim organizacijama,

mesnim zajednicama, selima u našoj opštini i pokrajini, društveno političkim organizacijama i dr.)

KUD „Pozornica dramske umetnosti“ će biti uvek u toku i duhu društveno političkih zbivanja, i da svoju aktivnost uskladi sa kulturno umetničkim potrebama te sredine.

— Izvod iz Statuta Društva —

Statut je podeljen na pet oblasti:

Opšte odredbe, članstvo, organi upravljanja, sredstva društva i prelazne i završne odredbe.

Statut društva je sačinjen od 46 članova.

Čl. 1.

KUD „Pozornica dramske umetnosti“ je dobrovoljno udruženje građana, radnika, studenata i omladine u pozorišnu organizaciju, koja sopstvenim sredstvima i snagama, a uz pomoć zajednice, radi na propagiranju pozorišne umetnosti u vidu pripremanja svojih članova za izvođenje pozorišnih dela.

POZORIŠNI AMATERIZAM

Danas u eri ogromnih tehnoloških napredaka, amaterska pozorišta traže nove puteve svog kulturnog izraza.

Ta problematika traženja suočena je sa dve suštinske niti, koje se ne mogu odvojiti (scenski prostor i publiku).

Postoje shvatanja da amaterizam, treba da se odvija samo između četiri zida i tu da usahne kao što je počeo, jer, se smatra da bi to bila meka pražnjenja za čoveka entuzijistu.

Ali, čemu sav onaj trud učenja i poklanjanja slobodnog vremena za jedan pošten ljudski napor, ako nema onoga ko će da mu da potstrelka za nove još lepe kreativne glume.

Publika je neodvojivi deo pozorišta i ona svojim ukusom daje novu nadu poklonicima boginje Talije.

Isto kao što publika prati svako novo kretanje u pozoriju (nova drama, glumac, reditelj, savremenija scena i sl.) tako isto treba da se ispituje i publika sa svim njenim osobinama u određenom području (struktura stanovništva, stepen obrazovanja, emocije izražene kroz anketu, broj stanovnika, materijalnu sigurnost i sl.). Samo uz svestran napor može se naći kompromis sa publikom.

Kao mesto kulturnog zbivanja pozorište je u krizi, i to ne što nema šta da kaže, već brži razvoj filma i televizije kao da su prišli savremenom čoveku sa nečim zanimljivim.

Ne znači da je ovim pozorište dovedeno u pitanje, ali je činjenica da se ono mora boriti protiv te konkurenčije i to baš korišćenjem tog moćnog medija filma i televizije u svoje pozitivne svrhe.

Amaterska pozorišta treba da budu ta, koja će biti žarišta novih ideja, jer amateri entuzijasti donose nešto narodno, nešto što bi širu publiku dovelo u dvorane.

Elementi koji treba da služe kao putokaz u razvoju pozorišta bi bili sledeći: osnivanje neke vrste navijačkog pozorišta, davanje predstava na ulicama, parkovima, otvaranje slobodnih kulturnih žarišta, korišćenje svakog prostora za umetnost, uključivati publiku u tok drame, izdavanje pozorišnih listova koji bi se besplatno davali publici i sl.

Ne treba se bojati osnivanja što šireg broja amaterskih pozorišta, jer oni kroz masovnost uče publiku lepoti pozorišne reči.

Mogu da navedem primer fudbalskih klubova jer njih ima najviše, a najviše imaju i publike.

Amaterska pozorišta danas zbog ograničenog razumevanja traže mesto pod suncem.

M. D.

SNIMLJEN TV FILM

Scena iz filma: Desimir Stefanović

KUD „Pozornica dramske umetnosti“ snimila je u saradnji sa Kino klubom „Novi Sad“ TV film „Komičar iz Novog Sada“ po scenariju Mladenom Dražetinu.

Od glumaca su igrali: Desimir Stefanović, Vladimir Stojanov, Jovan Žekov, Zvonimir Ložić, Pera Savić, Jasna Gojević, Radmila Brkić i Mladen Dražetin koji je bio i reditelj.

Film „Komičari iz Novog Sada“ su u stvari neme burleske.

Jedan lutalica je na početku života bio gospodin, a kasnije postoje prosijak, ali sa mnogo više vere u život nego pre.

To je psihološki film o životu, ljubavi i stradanjima čoveka izraženo kroz komične efekte.

KAKO POSTIĆI SUPER MEMORIJU KOD GLUMCA

Memorija je magnetski snimak svesti, koja se može reprodukovati onoliko puta koliko čovek hoće u datom trenutku.

Primer:

- 1) Glumac
- 2) Scenografija
- 3) Kostim
- 4) Uloga
- 5) Tekst
- 6) Reditelj.

Ovih šest elemenata da bi se reprodukovalo treba imati određeni sistem memorija (jednu logičnu azbuku treba imati na umu), koja se povezuje sa stvarima, zbiranjima, pojmovima i dogadjajima.

Asocijacija je blesak svesti sa jedne pojave na drugu.

Recimo, gde svest koristi potsvest za reprodukovanje,

Ako želimo da nam dve stvari trajnije ostanu u svesti, mi u našim mislima od njih treba da stvorimo jednu što smešniju sliku.

Dajemo naš sledeći primer:

1) Glumac	> mrok
2) Scenografija	> brdo
3) Kostim	> klovan
4) Uloga	> pačenik
5) Tekst	> bomba
6) Reditelj	

Da bih se znao ovaj gore navedeni redosled koristimo sledeći sistem elemenata:

- 1) Ja — samo jedan mogu biti
- 2) DIV — „D“ označava početno slovo broja dva
- 3) Mač — „M“ označava trojku koja sedi
- 4) Rim — „R“ liči na obrnutu četvorku
- 5) Vuk — „V“ označava rimske pet
- 6) Grom — „G“ obrnuto označava broj šest

A sada predimo na povezivanje navedenih pojmoveva.

- 1) Glumac — Ja
- 2) Scenografija — Div
- 3) Kostim — Mač
- 4) Uloga — Rim
- 5) Tekst — Vuk
- 6) Reditelj — Grom

Da bi se ovo povezalo potrebno je nekoliko sekundi zamišljati ove slike i videti ih u svesti.

M. M. i M. D.

KINESKO POZORIŠTE

Savremeno revolucionarno kinesko pozorište, to je trenutno jedini pozorišni izraz u Narodnoj republici Kini, svakako predstavlja jedinstvenu pojavu u razvitku svetskog teatra. Kao i svaki drugi pozorišni oblik i ovo pozorište, pre svega, je proizvod same tradicije sa sadašnjim vremenom, odraz, opštег kretanja u savremenoj kineskoj kulturi i umetnosti.

Za nas je revolucionarno kinesko pozorište zanimljivo iz više razloga. Prvo: radi se o zemlji sa najviše stanovnika, to je jedan ogromni pozorišni auditorijum. To je zemlja sa posebnim putem socijalizma, a u okviru toga posebnog puta traži i svoje rešenje u umetnosti. Naravno treba taj teatar povezati sa učenjem Mao Ce Tunga, a i sa klasičnim kineskim teatrom.

Snagu toga klasičnog kineskog teatra treba tražiti u spektaklu. Dramski tekst se obično improvizuje od strane glumaca, a u okviru dramskog sukoba smenjuju se muzičke tačke, pesme u kojima pevaju glumci.

Muzika je bila sastavni deo predstave, a po vrednosti artista se cenila i vrednost pozorišne trupe. Glumac je bio istovremeno pevač, improvizator teksta, akrobata i pantomimičar, što možemo reći da je veoma teško i naporno. Na pozorišnim predstavama glumci su imali glomazne i raskošne kostime, čiji ukrasi duboko se povezuju sa kineskom prošlošću i njenom mudrošću.

Za praćenje jedne takve klasične kineske pozorišne predstave treba poznavati kinesku legendu, tradiciju i običaje da bi se moglo uči u suštinu kineskog teatra.

PREDSTAVA ZA ŠAHISTE

Na RU „Radivoj Čirpanov“ 7. III 75. god. za učesnike XXX jubilarnog šahovskog prvenstva Jugoslavije KUD „Pozornica dramske umetnosti“ izvela je predstavu „Laža i paralaža“ J. S. Popovića u njihovu čast.

Predstava im je dobro došla da malo zaborave šahovske brige i za trenutak poklonje srce boginji Taliji.

Kako sami kažu, Novi Sad će im ostati u sećanju po raznim manifestacijama, a predstavu „Laža i paralaža“ pamtiće po entuzijazmu glumaca i trenutku mladosti.

Inter. Majstor Ivan Buljović zamolio nas je da ga uvek pozovemo na našu novu predstavu.

Inter. Majstor Rukavina interesovao se o našem radu, o teškoćama i pričao, kako je i on nekada glumio u amaterskim pozorištima i zbog toga mu je posebno draga što nas je gledao.

Majstor Ištan Nemet hvalio je poletnost glumaca i pričao o svojoj Rijeci i moru.

ULJOM
IMPRESI

Reč članova društva

PREDSEDNIK I REDITELJ MLADEN DRAŽETIN

Naše pozorište treba da krene smelim korakom, prema već rasvetljenim ciljevima.

Suština nije samo raditi, već i stvarati nešto novo, kreativno i lepo u pozorišnom smislu.

Treba da budemo jedinstveni, i ako nam se želje podudaraju u jednom pravcu, možemo učiniti mnogo.

Cvrsto sam ubeden u istinu amaterskog stvaranja, koje je bez norme, moranja i svih primesa industrijalizacije.

Saradnju treba prihvati od svih, koji budu to želeli, jer uvek možemo da naučimo nešto više.

Ništa nema lepše od prvih koraka na sceni, oni uzbudjuju i čine život dinamičnjim.

Uvek ću pamtitи prvi aplauz, koji mi je dao toliku snagu da nikada neću ostaviti pootrošte.

Voleti treba sve, onako istinski i rezultati neće izostati.

Pozorišna umetnost je ta koja nas čini bogatijim.

Pred nama stoje široki putevi i svet, koji treba da osvojimo našim entuzijazmom.

POTPREDSEDNIK I REDITELJ VLADIMIR STOJANOV

Pre svega, htio bih reći, da smo mi jedino KUD koje se bavi isključivo pozorišnom delatnošću i u tome pravcu usmeravamo sve naše težnje.

U drugim KUD previše su forisirani folklorni i horski elementi na štetu dramskog izraza, jer pozorišni amaterizam ne sastoji se u radu između četiri zida i posle godinu dana probi dati samo jednu predstavu, jedina satisfakcija amatera je tada što više nastupa.

Amaterski rad u pozorištu je takav rad, koji se isplati jedino u izvođenju predstava pred publikom, i u tom kontaktu, glumac doživi onu prijatnu toplinu.

Naše društvo okuplja svu zainteresovanu omladinu za rad, jer smatram da ogromnim radom čovek prevazilazi i nadograđuje svoj talent za pozorište.

Omladina koja radi kod nas je svesna naše teške i odgovorne uloge u širenju pozorišnog amaterizma.

U svakom poslu radi se sa punom odgovornošću i entuzijazmom.

Svako izvršava svoj deo posla bez pogovora u saradnji sa rediteljima.

I naravno, da takav rad koji je uokviren poštenjem i strpljivošću, i devičanskom toplinom prema pozorištu, mora da daje plodove što se ogleda u našem mnogobrojnom izvođenju predstava.

Mi ne pitamo za teškoće u poslu, mi želimo da što više okupljamo omladinu i dajemo predstave.

Imali ću lepše od toga rada.

SEKRETAR JOVAN ŽEKOV

Pred KUD „Pozornicom dramske umetnosti“ sotje dani rada i težnji, jer samo uz koristan rad možemo ostvariti mnogo predstava.

Naše amatersko pozorište treba da nađe nove forme i mogućnosti pozorišta, u svim vidovima eksperimenta i drugih nepoznatih vizija.

U našem repertoaru treba da zastupamo što više komedija o bračnim problemima, brakolomstvu, porodičnim problemima, problemima generacije, stareškoj uobraženosti, pohlepi za novcem i kroz naš rad te moralne izopučenosti menjati u društvu.

Mi smo u dosadašnjem radu dosta u tome uspeli i nadam se, da ćemo taj naš rad proširiti na ona područja gde kulturni život tako reći ne postoji.

Naša nedavno оформljena muzička sekacija, hor i nekoliko folklornih igrača dobro će se uklopiti u prostorne okvire drame.

Glumac DESIMIR STEFANOVIĆ

Kada govorim o pozorištu mislim na svet umetnosti, na trenutak istine. Čovek tek na sceni otkriva svoje pravo lice pustinjaka, propalice, lopova, filozofa.

U privatnom životu ljudi, njihove emocije su prekrivene maskom laži.

Tek na sceni glumac se predaje boginji Taliji, koji postaje njen detence, koji će da zaplače od srca i, da se ponekad beskrajno smeje.

Upravo je „smeđ“ taj koji privlači publiku u pozorište.

Lako je čoveka rastužiti, jer, po prirodi svi su ljudi tužni, treba mu na sceni pružiti dva sata trenutne radosti.

Komedije u našem repertoaru treba da zauzmu vidno mesto, i u tome smo do sada imali uspeha.

Pozorište je najlepša stvar na svetu ako se voli.

Pozorište je staro koliko i ljudsko društvo.

Gde i kada je izvedena prva predstava za gledaoce ne zna se tačno.

Postoje razne pretpostavke ali su samo delimično tačne.

Pozorište je umetnost koje slikom ljudskih radnji deluje na psihu čoveka.

Gledalac kroz slike i radnje glumaca razvija svoje emocije, ujedno prima kroz svest te doživljaje i utiče na sebe svesno i nesvesno.

Kažemo nesvesno, jer gledalac nije uvek upoznat sa sadržajem predstave ali ipak reaguje na pojedine tokove predstave, što znači, da se nasmeje ili da bude zabrinut, tužan i tako dalje, a da pri tome nije ni sam svestan zašto to čini.

Glumac umetničkom snagom svoje duše deluje na gledaoca, i ukoliko je te svoje unutrašnje težnje i želje više preneo, utoliko je efekat glume jači a glumac bolji.

Glumac ne postoji radi sebe, jer bez publike on je bezimen.

Gledalac će izvršiti krajnji sud o predstavi i glumcu.

Gledaoci ponekada nisu ni svesni koliko su identifikovali sebe sa pojedinim glumcima oni se sažive sa pojedinim radnjama glumaca i tako njih izdvajaju kao idole ili uzore za ponašanje u društvu, bilo pozitivno ili negativno.

Svaki je glumac čovek, ali svaki čovek nije glumac barem u umetničkom smislu reči.

Tačno je to da je svaki čovek majstor svoga života, ali to je još uvek daleko od pozorišta.

SARADNIK MIHAJLO MOLNAR

Glumac ZVONIMIR LOZIĆ

Svet pozorišnog izraza javlja se u šest vidova: improvizacionom, lirskom, epskom, dramskom, operskom i komičnom.

Improvizacijom određenog „sodeta“ u pozorištu dobija se splet samoniklih emocija, koje najviše mogu da pobude osećanja kod publike.

Pozorište u svojim nastojanjima traženja, mora, da nađe rešenja i da i publiku uključi u tok predstave.

Samо takvim odnosom pozorište postaje mesto intimnih dožiljaja gledaoca sa emocijama glumca na sceni.

Dramski pisac mora biti taj, koji će osetiti trenutak u svome delu, kad i kako, uključiti gledaoca u njegov zamišljeni projekt.

Gledalac ne sme da oseti pozorišnu obmanu, već mora verovati u slike pokreta i glasa, koje ga vode prema neslućenim doživljajima.

Glumica RADMILA BRKIĆ

Postoje na svetu veliki gradovi: Pariz, Beč... Postoje i druge vrednosti, ali za mene je pozorište i ona trema pred predstavu nešto najznačajnije.

Kada govorimo o daljem razvoju pozorišta treba najviše imati u vidu onaj ljudski faktor koji deluje u samom hramu.

Svaka predstava će doživeti daleko veći publicitet ako nju izvodi stručno i talentovano osoblje.

Mislim da je kod nas u Jugoslaviji dosta povoljna klima za avangardu, za nove odnose sa gledaocima i za nove ideje, jer to omogućuje naš društveni napredak.

Pozorište je značajno zbog toga jer masovno utiče na obrazovanje, širenje kulture, razvija lepe odnose kod ljudi i rasvetljava nove vidike.

Ono mora da osluškuje želje publike i da joj izlazi u susret.

Glumac PERA SAVIĆ

Pred nama kao avangardom amaterskih pozorišta stoje krupni problemi i veliki zadaci: kako i na koji način se aktivno ukloniti u savremenim život zemlje, u kojim oblicima i smeru razvijati svest ljudi, njihovo osećanje za lepotu i poeziju koja će ga oplemeniti i dati mu nove dimenzije u razmišljanju kroz scensku reč.

U našoj zemlji ima preko pedeset profesionalnih i isto toliko amaterskih pozorišta.

Ova rasprostranjena mreža scensko-umetničke aktivnosti odražava jednu naročitu potrebu naroda, da putem pozorišnog medija, učestvuje masovno u istraživanju novih ritmova i tokova našeg društvenog razvitka.

Ja sam na sceni našao sebe i svoj svet maštanja, koji mogu da prenesem na gledaoca putem klasičnog dela ili improvizacionog.

Glumica JASNA GOJEVIĆ

Teško je danas odrediti mesto i ulogu amaterskog pozorišta, jer za namestanje novih ideja, programa i koncepcija mora postojati jača društvena podrška i pomoć.

Nije lako pronaći put interesovanja za novim elementom, koji će nadvlasti sadašnju stvarnost i dovesti ljudi u pozorište.

Amaterska pozorišta su suočena sa borbotom mišljenja, iskustva, tradicijom i svim društvenim sistemima, ali, i sa sopstvenim progresom.

Meni se čini da u program treba učvrstiti one elemente, koji su bliski današnjoj čovekovoj sredini.

Treba oziviti sve one duhovne vrednosti i lepote koje je čovek stvorio kroz vekove i težnju čoveka za lepsim i boljim životom.

U pozorištu treba da rade obrazovani ljudi, koji će svojim dejstvom uticati na svest gledaoca.

„VEČERNJE NOVOSTI“

„OBICAN COVEK“ B. Nušić

USPESAN START KUD „POZORNICA DRAMSKE UMETNOSTI“

VIZA ZA TEATAR IZ VEŠERNICE

„Pozornica“ je verovatno jedino kulturno-umetničko društvo u Pokrajini koje se bavi isključivo razvojem amaterske dramske umetnosti

Mnogi su letos s podozrenjem gledali na ideju piscu Mladenu Dražetina da se u Novom Sadu osnuje Kulturno-umetničko društvo „Pozornica dramske umetnosti“. No, sudeći po dosadašnjem radu, Pozornica je počela da opravdava svoje postojanje.

Pozornica je jedino kulturno-umetničko društvo u Novom Sadu, a verovatno i u Vojvodini, koje se bavi isključivo pozorišnim radom radi razvijanja amaterske dramske umetnosti.

— Cinilo nam se da je amaterska drama zapostavljena u svim vidovima, verovatno zbog komercijalnih rezultata pri radu sa folklorom i horom, — smatra Dražetin.

Zbog tога je Pozornica i startovala sa željom da se u svakoj radnoj organizaciji stvore „kulturna žarišta“, čime bi se radnom čoveku stavila pred oči lepota dramskog izraza. Sada se priprema anketa u kojoj će radnici novosadskih preduzeća dati svoja zapažanja o radu Pozornice, repertoaru i obradi svakodnevnih životnih problema u predstavama. Planira se i uspostavljanje veze s domovima kulture u raznim vojvođanskim mestima, posebno tamo gde je kulturno-umetnički život zamro.

Pored predstave „Ljubav“ od M. Šizgala i Nušćevog „Običnog čoveka“, trenutno se priprema Sterijina „Laža i paralaža“ i drama „Filozofija“ Mladen Dražetina.

Ovaj uspeh novosadskih entuzijasta utoliko je veći, kad se zna da su predstave uvežbavali najčešće u vešernici zgrade u kojoj je stanovao jedan od članova!

— Srećom, sada je to rešeno, jer nam je Radnički univerzitet „Radivoj Čirpanov“ u Novom Sadu obezbedio salu za generalne probe, besplatno štampa plakate za predstave. Od opštinske Zajednice kulture tražili smo prostoriju za rad — kaže Dražetin.

Ovo Društvo uskoro će pokrenuti sopstveni list „Pozornica“ jedinstven u zemlji, jer bi tretirao isključivo probleme amaterizma u kulturno-umetničkim društvima širom Jugoslavije. U toku su i pregovori sa TV Zagreb o snimanju socijalne drame Dražetina „Ispovest“, a sa Kino-klubom u Novom Sadu pripremaju film — neme burleske „Komičari iz Novog Sada“, što će biti novi podstrek za uspešan rad ovih neumornih amatera.

M. COLIC

POZORNICA**Slike sa premijera**

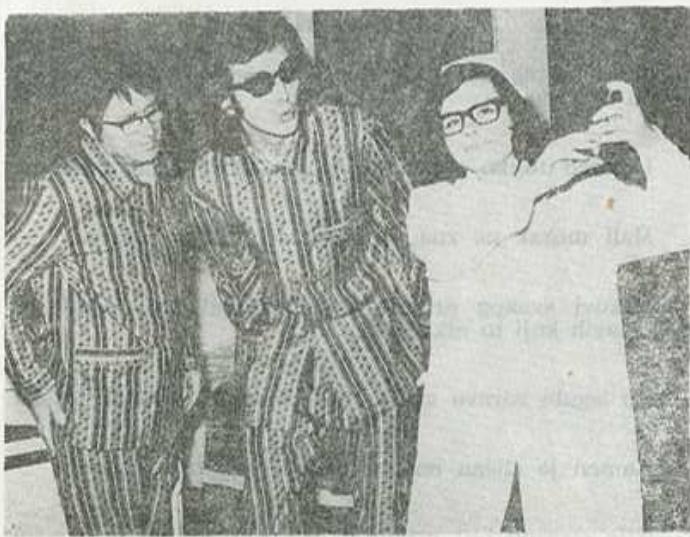
„LJUBAV“ M. Šizgal

„OBICAN COVEK“ B. Nušić

„LAŽA I PARALAŽA“ J. S. Popović

Sa predstave: reditelj Sabo Peter, Kočićka Đerdž i Sabo Klara

AMATERSKO POZORIŠTE

„SIRMAI KAROLJ” TEMERIN

Za dvadeset godina postojanja imali su bezbroj predstava i nastupa, i svoj jubilej će proslaviti premijerom drame „U škripcu” i narodnom bajkom „Drveće koje diruje nebesa” od Juhasa Geze.

Reditelj Sabo Peter za dvadeset godina umetničkog rada, spremio je bezbroj predstava, a najbolje je primljena predstava „Izgubljeni raj” Imre Šarkadia na festivalu Potiskih igara.

U planu je obnova nekih starih komada i šezdeset njihovih članova imajuće široke mogućnosti da se iskažu.

MUZIKA I POZORIŠTE

Muzika je vremenska umetnost, kojom muzičar izražava svoje misli i emocije pomoću tonova.

Preneta u pozorište muzika dopunjuje pojedine monologe i dijaloge, koje glumci izvode na sceni.

Muzika prožeta osećajima radosti, tuge i veselja dopnjuje gledaoca i tako mu daje jedinstvenu celinu, koju i sam treba da oseća. Ukoliko je tako ona je pronašla svoje mesto i opravdanje. Primer: „Humoreska” od Dvoržaka; u ovom muzičkom delu nameću nam se dve teme: primarna i sekundarna.

U primarnom delu se izvodi lirski deo, koji nameće slušaocu malo veselje ili humoresku.

Ovaj lirski deo blago prelazi u dramski i sukobljava se sa sekundarnom tematikom.

Drugi deo koga nazivamo dramskim, izražava tugu, žalost i na kraju klonuće.

Citav ovaj komad je sukob dve struje u duši, radosti i tuge.

Tako isto i u Sterijinom delu „Laža i paralaža” postoje dva dramska zapleta i osećanja u mislima lažova.

Prvo, radost što će zasiliti glad i odaju se oduševljenju. Drugo: pošto je njihova namera otkrivena, odlaze gladni i odaju se tuzi.

Ova dva dela „Humoreska” od Dvoržaka i „Laža i paralaža” od Sterije ideološki se uklapaju u celoviti umetnički izraz.

M. M. i M. D.

DEJSTVO SLIKE I GLASA NA MASU

Najveća i ogromna razlika između radija i TV postoji u pojavi žive slike na ekranu. Čovek je uspeo da oživi sliku, da stvori iluziju životnog kretanja, toliko ubedljivu, da se dobije utisak da se pravi život odigrava pred njim.

Osnovna karakteristika slike na ekranu je pokret, koji je toliko karakterističan za sve životne manifestacije i neizmerno godi ljudskom oku. Slika može da izrazi najdublje osećanje ljudske duše. Mi želimo da se približimo ljudima koje gledamo na ekranu, da prodremo u njihovu psihu. Mnogi filozofi upoređuju dejstvo slike na ekranu sa ljudskim snovima. Ali, tu postoji razlika, dok čovek spašava on je nemoćan prema snovima, jer njegov mozak procira ono što je doživio u toku dana, njemu je neprijatno nekad prema snovima. Dok je nemoć čoveka dok gleda film veoma prijatna, zavisno od situacije na ekranu i on zna da prisustvuje bezopasnom spektaklu. Čovek veruje u apsolutnu realnost svojih snova, dok su oni ustvari irealni.

Ta razlika se ogleda u jasnoći kazivanja ekranizovanih događaja. To se ne može ni uporediti sa npr. vestima na radiju. Kad slušamo radio mi ga slušamo, a ne možemo gledati, znači upotrebljavamo samo jedno čulo, dok kod TV to nije slučaj. Snaga ekrana vidi se u njegovom totalitetu. On se obraća svim društvenim slojevima naravno kroz različite emisije. Velika razlika postoji u realizaciji pozorišne predstave.

Na radiju nam zvuk i reč sve kazuje, dok na TV imamo sliku, koja upotpunjuje našu viziju života, koja se odvija u pozorišnoj drami. Na TV smo sa glumcem prisniji i bolje ga osećamo jer u svakom njegovom gegu, pokretu, čak u izrazu lica, možemo da doživimo njegovo unutrašnje stanje. Preko ekrana je moguće izraziti uspešnije nego preko radija neku kulturnu manifestaciju, kao što je npr. prenos koncerta, ozbiljne, zabavne i narodne muzike itd. Ta dva medija mogu da budu prenosnici na masu određenih političkih stavova, ideja i filozofskih shvana.

Naravno, veliki uticaj imaju naročito na mlađe i njihovo ponašanje, stav prema životu, učenju, radu, ljubavi, poslu itd. Sve više radio i TV imaju emisiju koje direktno utiču na obrazovanje i vaspitanje. To su emisije stranog jezika, školskog programa itd. Tu televizija raspolaže boljim izražajnim sredstvima. Konkretno uzimimo „TV bukvare” koji je učinio mnogo na suzbijanju nepismenosti.

Postoji i negativan uticaj koji pružaju ta dva medija, to potvrđuje stvar koju je fašizam imao preko radija i filma koristeći ih u propagiranju svojih ideja. Ratni filmovi, uopšte, propagiraju određeno političko uređenje, postićeši nacionalno osećanje u dotičnoj zemlji. To dokazuju mnogi Sovjetski filmovi za vreme kulta ličnosti, u kojima je politička ideja bila tako prisutna u svakom deliću filmske trake, da je ubijala umetničku dušu filma i time podhranjivala niske instikte neobrazovane publike. Mali ekran postaje sve popularniji, a radio je samo jedna stepenica u proširivanju ljudskog sporazumevanja i savlađivanju prirode. Ta dva sredstva, koja dejstvuju na mase na najpogodniji i na najbrži mogući način, koriste mogućnosti koje pruža tehnika moderne civilizacije.

V. S.

TRIBINA POEZIJE

MLADEN DRAŽETIN

PAZITE NA RADOST

Jutro hladno, gde se krije sneg,
bile su divne večeri plave,
zašto me nebo za sebe vezuje,
sunčana travka ljubi glave.

Ležim na snegu krvavom,
oko mene je noć bez stida,
razbacani su poljupci sveti,
ledi se negde osećaj vida,

U belom ogrtaju prošli su zauvek,
trava, pa sneg, i tako stalno,
smešno je gledati letenje drveća,
strelje mladosti stoje uspravno.

Pazite na radost osetljivih ptica
poneo me oblak u svojoj lađi,
ljubili smo u dušu uspomene,
neće se ponovo srce snaći.

Ono sunce je odvaljeno od srca,
to je tišina one napačene duše,
meseče beli u vodu zaroni,
u dalekoj svetiljci vidim ruže.

iz knjige „Tuga sna“

REPERTOAR

KUD „POZORNICE DRAMSKE UMETNOSTI“

MIURIEL SIZGAL

„LJUBAV“

Režija:

MLADEN DRAŽETIN
VLADIMIR STOJANOV

Igraju:

Elen Menvil — Radmila Brkić
Milt Menvil — Vladimir Stojanov
Hari Berlin — Mladen Dražetin

Jovan Sterija-Popović

„LAŽA I PARALAZA“

Reditelj:

MLADEN DRAŽETIN

Asistent režije:

VLADIMIR STOJANOV

Aleksa — Desimir Stefanović

Mita — Pera Savić

Marko Vujić — Vladimir Stojanov

Jelica Vujić — Jasna Gojević

Batić — Zvonimir Ložić

Marija — Radmila Brkić

MLADEN DRAŽETIN

„FILOZOFIJA“

Reditelj:

MLADEN DRAŽETAN

Igraju:

Filozof Toma — Vladimir Stojanov
Njegova žena Jula — Jasna Gojević
Filozof Bombona — Desimir Stefanović
Gazda Pera — Zvonimir Ložić**AFORIZMI**

Covek se najviše nasmeje svojoj gluposti, ako je primeti u drugom.

*

I pored toliko sunca, opet nas more crne misli.

*

Mali mozak ne zna za glušnosti velikog mozga.

*

Vukovi svakog proleća menjaju čud, za razliku od tvrdoglavih koji to nikada ne čine.

*

Ko izgubi zdravu svest, ima šanse da pronađe ludost.

*

Kamen je sličan našim filozofima, stoji bez veze.

*

Nije strašno biti probušen na čelu, koliko je strašno biti probušen u duši.

M. Dražetin

*

Nije sve u novcu ali je novac u svemu

*

Pijanac ne zapliće jezikom već nogama

*

Nekada su ljudima podmetali noge, danas podmeću čitave platforme.

*

Dohodiak su ostvarili prijavim poslovima, na kraju su ga delili kao čist prihod.

*

Sve njegove vijuge su na jednoj ravni.

*

Hteo je da bude velikodusan, želeo je da njegovo „ja“ bude ujedno i naše.

*

Dok sa jednima se ne može na kraj izaci, a sa drugima opet ne vredi ništa ni započeti.

M. Molnar

SMEH

Požalio se Mladen Dražetin na svoju zlu sreću, da ga još ni jedan komarac nije ujeo i da sa njime nešto nije u redu. A na to će Desimir Stefanović:

— I mene isto komarci ne ujedaju, jer mi smo dobri ljudi, oni ujedaju gadove.

*

Zašto toliko piše alkohol druže? Postoji mogućnost kada ostarim da će mi se razboleti jetra, pa zato hoću sada da je iskoristim.

*

Krenuo Vladimir Stojanov da se upiše na Pozorišnu akademiju i taman da uđe na rajska vrata, golub mu pusti od gore blata na glavu. Misleći da neće imati više sreće, vratio se u Novi Sad.